

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนปฏิกริยาจริยธรรมที่มีต่อพฤติกรรมการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์ ของพยาบาลที่มีคะแนนภูมิกาวะทางอารมณ์สูงและคะแนนภูมิกาวะทางอารมณ์ต่ำ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนปฏิกริยาจริยธรรมต่อพฤติกรรมการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์ระหว่างกลุ่มพยาบาลที่มีภูมิกาวะทางอารมณ์สูงและต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01 และผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่าพยาบาลที่มีคะแนนภูมิกาวะทางอารมณ์สูงมีคะแนนปฏิกริยาจริยธรรมต่อพฤติกรรมการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์สูงกว่าคะแนนของพยาบาลที่มีภูมิกาวะทางอารมณ์ต่ำ ซึ่งอธิบายได้ว่าพยาบาลที่มีภูมิกาวะทางอารมณ์สูงได้แก่ บุคคลที่มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในตนเอง มีการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเองและของบุคคลอื่น สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นได้ ตลอดจนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าพยาบาลกลุ่มนี้ได้บรรลุความเป็นผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์ กล่าวคือมีการปฏิบัติต่อตนเองได้อย่างเป็นสุขตามความเป็นจริง และใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีการยอมรับและเข้าใจบุคคลเหล่านั้น คุณสมบัติดังกล่าวนี้เองจึงทำให้พยาบาลปฏิบัติต่อตนเองเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม หรือแสดงถึงการมีจริยธรรมของพยาบาลกลุ่มนี้นั่นเอง อาจกล่าวให้ชัดเจนและสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ได้ว่าพยาบาลที่มีภูมิกาวะทางอารมณ์สูง หรือมีความพร้อมทางอารมณ์ในด้านต่างๆข้างต้น จะส่งผลให้พยาบาลมีปฏิกริยาจริยธรรมต่อการพยาบาลผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่พรทิพย์ บุญพวง (2527: 4) ได้กล่าวว่าการเกิดจริยธรรมนอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถทางการเรียนรู้และความคิดสติปัญญาแล้ว ยังขึ้นอยู่กับภูมิกาวะทางอารมณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

ในการพิจารณาคะแนนปฏิกริยาจริยธรรมเฉลี่ยเป็นรายข้อในตาราง 7 พบว่า พฤติกรรมที่พยาบาลทั้งสองกลุ่มมีคะแนนปฏิกริยาจริยธรรมแตกต่างกันอย่างชัดเจนโดยที่กลุ่มพยาบาลที่มีคะแนนภูมิกาวะทางอารมณ์สูง มีคะแนนปฏิกริยาจริยธรรมต่อพฤติกรรมรายข้อสูง

กว่ากลุ่มที่มีคะแนนภูมิกวาทะทางอารมณ์ต่ำได้แก่พฤติกรรมการสอบถามข้อมูลจากผู้ติดเชื่อเอคส์ โดยไม่แจ้งวัตถุประสงค์ว่าจะนำไปใช้ในการวิจัย การไม่แจ้งผลการตรวจพบเชื่อเอคส์ ให้ญาติผู้ป่วยทราบ เว้นแต่ผู้ป่วยจะอนุญาต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพยาบาลที่มีภูมิกวาทะทางอารมณ์สูง เป็นผู้ที่มีความเข้าใจและยอมรับถึงสิทธิของผู้อื่นได้ดีกว่า จึงยอมมีวิจาร์ณาณ ในการตัดสินใจการกระทำได้ถูกต้องเหมาะสมกว่า ส่วนพฤติกรรมการนำบันทึกข้อมูลการติดเชื่อเอคส์ของผู้ป่วยไปใช้ช่วยแพทย์ทาวิจัย โดยไม่แจ้งผู้ป่วยและการเก็บข้อมูลของผู้ติดเชื่อเอคส์ เป็นความลับซึ่งถึงแม้กลุ่มพยาบาลที่มีคะแนนภูมิกวาทะทางอารมณ์สูงจะมีคะแนนปฏิกิริยาจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีคะแนนภูมิกวาทะทางอารมณ์ต่ำ แต่คะแนนของทั้งสองกลุ่มนี้ใกล้เคียงกันมากจนแทบไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการเก็บข้อมูลของผู้ป่วย เป็นความลับถือเป็นหน้าที่พื้นฐานของพยาบาลทุกคน และเป็นนโยบายสากลของโรงพยาบาลทุกแห่ง ส่วนการนำบันทึกข้อมูลของผู้ป่วยไปใช้นั้น บันทึกดังกล่าวจัดได้ว่าเป็นเอกสารของทางโรงพยาบาล และในทางปฏิบัติก็ได้มีการใช้บันทึกข้อมูลเหล่านี้ในหลายลักษณะ ซึ่งอาจนำมาใช้ในการวิจัยและเป็นส่วนหนึ่งงานขั้นตอนของการรักษาผู้ป่วย ฉะนั้นจึงไม่พบความแตกต่างของคะแนนปฏิกิริยาจริยธรรมของพยาบาลทั้งสองกลุ่ม

นอกจากนี้ ดังได้กล่าวแล้วว่าบุคคลที่มีภูมิกวาทะทางอารมณ์สูง ได้แก่บุคคลที่มีการปฏิบัติต่อตนเองได้อย่างเป็นสุขตามสภาพความเป็นจริง เฉพาะอย่างยิ่งเป็นบุคคลที่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสบายใจมีการยอมรับและเข้าใจบุคคลเหล่านั้น ฉะนั้นจากผลการวิจัยครั้งนี้จึงเห็นได้ว่าพยาบาลที่มีภูมิกวาทะทางอารมณ์สูง มีความเห็นใจและเข้าใจผู้ติดเชื่อเอคส์มากกว่าพยาบาลที่มีภูมิกวาทะทางอารมณ์ต่ำ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนปฏิกิริยาจริยธรรมต่อพฤติกรรมการตั้งใจรับฟังผู้ติดเชื่อเอคส์บอกเล่าถึงความรู้สึกของตน และการเปิดโอกาสให้ผู้ติดเชื่อเอคส์ได้พูดระบายความคับข้องใจ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาประเด็นปัญหาทางจริยธรรมต่อผู้ติดเชื่อเอคส์ซึ่งกำลังเป็นที่สับสนานหมู่บุคคลทั่วไป จากผลการวิจัยครั้งนี้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความสับสนดังกล่าวไม่เว้นแม้แต่นหมู่พยาบาล ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยในข้อพฤติกรรมการพยาบาลที่พยาบาลมีโอกาสจะสัมผัสกับสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื่อเอคส์ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการที่พยาบาลต้องสัมผัสตัวผู้ป่วย การทาคลอด และการผ่าตัดผู้ติดเชื่อเอคส์ พบว่าพยาบาลทั้งสองกลุ่มมีคะแนนปฏิกิริยาจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และมีคะแนนในข้อ

พฤติกรรมดังกล่าวน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับคะแนนของข้อพฤติกรรมอื่น การที่คะแนนของทั้งสองกลุ่มปรากฏออกมาเช่นนี้ เนื่องจากความกลัวต่อการติดเชื้อเอชไอวีนั่นเอง เพราะพยาบาลมีโอกาสดกเป็นเหยื่อของโรคเอชไอวีได้มากกว่าผู้อื่น(คุชฌีวรรณ เรื่องรุจีระ, 2532 :4)และสอดคล้องกับที่ Reed(1984: 154)เคยกล่าวไว้ว่าความรู้สึกหวาดกลัวและกังวลนี้มีผลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาล

ถึงกระนั้นก็ตามในทางจิตวิทยาถือว่าความสามารถที่จะเอาชนะความกลัวได้เป็นเครื่องแสดงถึงควมมีวุฒิภาวะทางอารมณ์อย่างหนึ่ง (จรรยา สุวรรณทัต, 2511:48) นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต(เรื่องเดียวกัน: 49-50) ยังกล่าวไว้ว่าในวัยเด็กเมื่อระบบประสาทเจริญเต็มที่ เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ว่าสิ่งใดเป็นอันตรายและไม่เป็นอันตราย และเด็กจะแสดงความกลัวต่อสิ่งที่เด็กรู้ว่าจะมีอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นได้จากสิ่งนั้น นอกจากนั้นเด็กอาจจะเกิดความกลัวสิ่งอื่น ๆ ได้อีกจากการที่ได้เห็นผู้อื่นแสดงความกลัวต่อสิ่งนั้นหรือความกลัวในสิ่งที่ตนคาดหวัง สำหรับผู้ที่เป็นผู้ใหญ่จะมีการพัฒนาการแสดงอารมณ์ตอบโต้ต่ออารมณ์กลัวให้เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ กล้าที่จะเผชิญกับความจริงและปัญหา รวมทั้งสามารถหาทางแก้ปัญหาต่างๆ ได้โดยไม่มีความกลัวหรือรู้สึกกลัวเพียงเล็กน้อย

สำหรับพฤติกรรมการดูแลรักษาเกี่ยวกับการทำให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีช่วยเหลือตนเองไม่ใคร่สะดวก เช็ดตัวเอง การสัมผัสสร้างกาย เช่น บีบมือ โอบไหล่ของผู้ติดเชื้อ ขณะพูดกำลังใจผู้ติดเชื้อ การหลีกเลี่ยงที่จะเป็นผู้เจาะเข็มหน้าเกลียวให้แก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวี การทำให้เพื่อนพยาบาลคิดว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีแทน และการขอให้บุคลากรทางการแพทย์อื่นเป็นผู้ดูแลคนไข้ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีแทน แม้พยาบาลกลุ่มที่มีคะแนนวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง มีคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมต่อพฤติกรรมเหล่านี้สูงกว่าคะแนนของกลุ่มพยาบาลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่ำไม่มากนัก แต่คะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมก็ยังสูงกว่าคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการทำคลอด และการผ่าตัดผู้ติดเชื้อเอชไอวี การที่พยาบาลทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมจริยธรรมเช่นนี้ อาจเป็นเพราะพยาบาลประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงแล้วว่าพฤติกรรมดังกล่าว ถึงแม้เป็นพฤติกรรมปฏิบัติที่พยาบาลมีโอกาสสัมผัสกับสารคัดหลั่งจากร่างกายของผู้ติดเชื้อเอชไอวี จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยของพยาบาลทั้งสองกลุ่มแทบจะไม่แตกต่างกันเนื่องจากความกลัวการติดเชื้อ แต่โอกาสหรือความรุนแรงในการติดเชื้อก็ยังคงน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบการผ่าตัดและการทำคลอด มีงานวิจัยที่สนับสนุนข้อสันนิษฐานนี้

ได้ส่วนหนึ่งกล่าวคือจากการสำรวจของ Wartman (อ้างถึงในคหุฎีวารณ เรื่องรุจิระ, 2532: 31) ในการติดตามบุคลากรทางการแพทย จำนวน 1,758 ราย ระหว่างปี ค.ศ. 1984-1986 พบว่า 60% ของบุคลากรที่ถูกเข็มแทงเป็นพยาบาล แต่ไม่พบว่ามีผู้ติดเชื้อเอ็ดส์จากสาเหตุนี้เลย

อาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ฉะนั้นต่อประเด็นการปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอ็ดส์จึงมิใช่เพียงพยาบาลซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมเท่านั้นที่ต้องมีจริยธรรมต่อบุคคลกลุ่มนี้ หากแต่รวมถึงสมาชิกทุกคนของสังคม การที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาปฏิกิริยาจริยธรรมเฉพาะในกลุ่มพยาบาลเนื่องจากพยาบาลเป็นผู้ที่มีโอกาสได้พบและอยู่ใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อเอ็ดส์มากกว่ากลุ่มบุคคลอื่นในสังคม และนอกจากนี้พยาบาลยังได้รับการคาดหวังจากสมาชิกในสังคมว่าเป็นผู้มีจริยธรรมสูง ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าพยาบาลจะเป็นตัวแบบที่สำคัญและเข้มแข็งตามแนวคิดของแบบคูราในการแสดงปฏิกิริยาจริยธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอ็ดส์ซึ่งมีอยู่มากมาย ทุกเพศ วัย และอาชีพในขณะนี้ เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้มีความเข้าใจและเห็นใจ แทนการรังเกียจผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้ และจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าจริยธรรมที่พยาบาลได้รับการปลูกฝังขัดเกลาจะเจริญงอกงาม มีการพัฒนาเข้มแข็งขึ้นเพียงใด วุฒิกาวะหรือความพร้อมในการประกอบกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัยเป็นเครื่องชี้วัดจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาในครั้งนี้ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่าพยาบาลที่มีวุฒิกาวะทางอารมณสูง จะมีคะแนนปฏิกิริยาจริยธรรมต่อพฤติกรรมการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอ็ดส์ สูงกว่าพยาบาลที่มีวุฒิกาวะทางอารมณต่ำ เนื่องจากบุคคลที่มีความพร้อมทางอารมณย่อมสามารถที่จะประเมินความถูกต้องของการกระทำ และแสดงการตอบสนองต่อการกระทำได้มากและถูกต้องกว่า อย่างไรก็ตามจากการศึกษาครั้งนี้แม้จะพบว่ามีตัวแปรอื่นอันได้แก่ การประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง ต่อการติดเชื้อเอ็ดส์เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรณีปฏิกิริยาจริยธรรมของพยาบาล แต่จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าวุฒิกาวะทางอารมณเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีปฏิกิริยาจริยธรรมในการพยาบาลผู้ติดเชื้อเอ็ดส์ของพยาบาล